

Žalec (257 m - 5314 prebivalcev)

Mestno naselje je gospodarsko, prometno, trgovsko, upravno in kulturno središče. Leži sredi Spodnje Savinjske doline, v južnjem delu Celjske kotline, zahodno od Celja. Na severu sega do potoka Godomlje oziroma do mestne obvoznice, na jugu pa do železnice Celje-Velenje. Stari, osrednji in najbolj urbanizirani ter sklenjeno pozidani del mesta je Trg. Frenga je del starega trškega naselja bližje Gotovljam, ki je bil v času turških vpadov skupaj z župnijsko cerkvijo obdan z obzidjem. Benetke so predvojna vilška četrt južno od železnice in severno od potoka Lave, ki pogosto poplavlja. V starem Žalcu z razširjenim cestnim prostorom, nekaj prečnimi ulicami in urejeno parcelacijo zemljišč stoji župnijska cerkev sv. Miklavža, omejena že okrog leta 1260, najstarejši arhitekturni spomenik, ki ima sedanjo podobo od leta 1907. Od taborskega obzidja se je ohranil nadstropni obrambni stolp s stožčasto streho. V vzhodnem delu mesta je na pokopališču cerkev sv. Kancijana, ki se prvič omenja leta 1545. Na trgu je ohranjenih več poznogotskih stavb. Po letu 1955, ko je Žalec postal sedež velike občine, je začel hitro rasti. Novi stanovanjski predeli z družinskimi hišami in stanovanjskimi bloki so se širili sprva ob savinjski cesti proti zahodu, kasneje pa se je pospešeno zidalo na območju med sedanjo obvoznico na severu, Pokopališko cesto na vzhodu in Gotoveljsko cesto na zahodu. Vzporedno z načrtovano in usmerjeno pozidavo je nastajalo v severozahodnem delu naselja novo mestno središče z avtobusno postajo, veleblagovnico, hotelom, kulturnim domom, športnim stadionom in drugimi javnimi poslopji. Žalec je največje zaposlitveno središče v Spodnji Savinjski dolini. Leta 1991 je delalo v njem okoli 3880 ljudi. Zaposleni vsak dan prihajajo iz bližnje in tudi bolj oddaljene okolice. Tu ima sedež poslovni sistem Hmezad s številnimi podjetji. V Žalcu sta tudi Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo, ustanovljen leta 1952, in livarna sive litine ter barvastih kovin Ferralit, ki se je razvila iz Lorberjeve tovarne poljedelskih strojev, ustanovljene leta 1878. v njej vlivajo tudi cerkvene zvonove. Kemijsko-tekstilno podjetje Juteks ima nove

proizvodne obrate na sosednji Ložnici. Od leta 1968 je v kraju polnilnica kokakole. Tu sta tudi sedeža Montane, podjetja za pridobivanje in predelavo nekovinskih rudnin, ter trgovskega podjetja Savinjski magazin, ki ima poslovalnice v vseh večjih krajih v Spodnji Savinjski dolini. V zadnjem desetletju so nastala številna zasebna proizvodna, storitvena, trgovska in obrtna podjetja. V srednjem veku je bil kraj prvič omenjen leta 1182. Leta 1256 se prvič posredno omenja kot trg. Leta 1964 je postal mesto. V Žalcu je bil 6. septembra 1868 drugi slovenski tabor, katerega udeleženci so zahtevali zedinjeno Slovenijo. V Žalcu se je rodil skladatelj Friderik Širca - Risto Savin (1859-1948), ki je tu tudi živel in ustvarjal. Njegova hiša je preurejena v muzej, kjer so še hmeljarska in gasilska zbirka ter likovni salon.